

Gender v lavicích

- V ČR největší rozdíly mezi dívky a chlapci ve výkonech v matematice a čtení (data PISA, výzkumy Ireny Smetáčkové)
- Chlapci častěji vyvolávání, dívky častěji přerušovány a opravovány
- jazyk: generické maskulinum, oslovení (zdrobněliny křestních jmen, berušky, ovečky, kozy, čarodějnice, ženské)
- Komentování vzhledu a kompetencí
- Napomínání a sankce (dívky – vzhled, agresivita, sprostá slova)
- Odlišné úkoly (i ve skupinové práci, dívky jako asistentky, zapisovatelky)
- Odlišná zpětná vazba – u dívek a chlapců se hodnotí jiné věci, výkony dívek jsou zpochybňovány, předpoklad „stropu“ dívčího výkonu, dívky jako šikovnější, ale méně ambiciózní
- Volba volitelných předmětů, volba povolání
- Osnovy, způsob výuky některých předmětů (dějepis, obrazová prezentace mužů a žen v učebnicích, příklady v matematice atd.)
- Gender a prostor (zasedací pořádek, využívání prestižních míst školy – tělocvična, hřiště, počítačové učebny)

Gender ve sborovně

Analýza odměňování žen a mužů ve školství .

Jak vzniká odlišnost v platech

učitelek a učitelů? (Smetáčková, Pavlík 2006)

Dostávají muži a ženy ve školství jiný plat?

- *„Školství jako takové i v tom systému nedává příležitost, aby byly nějaký výrazný rozdíly mezi tím, jak bude odměňována žena a jak muž.“ (SŠ1),*
- *„Ono to ani dost dobře nejde, buď má kvalifikaci takovou, mají odpracovaná stejná léta, musí být zařazeni do stejné třídy.“ (ZŠ3),*
- *„Já ale především nevidím vůbec prostředek k tomu rozlišovat z hlediska odměňování muže a ženy. Jestli tady mám kantorku, které je stejně a má stejný počet praxe jako muž, tak tarifní mzdu má stejnou a musel bych tedy provádět diskriminaci toho nebo onoho pohlaví, abych rozlišil osobní příplatky. Já nevidím vůbec mechanismus, jak by k tomu došlo.“ (SŠ5)*

- **2003: průměrná mzda mužů v oblasti vzdělávání 21 863 Kč a žen 16 754 Kč – vysvětlení?**
 1. vyšší podíl mužů ve vedoucích funkcích, které jsou ohodnocovány výrazně více než běžné učitelské pozice
 2. vliv genderových stereotypů na stanovování nenárokových složek platu.

Přidělování pravidelných přesčasů

- *„„Větší šanci [si přivydělat] mají proto, že všichni mají rodinu a že přece jenom si myslím, že by muž měl nějaký výdělek do rodiny přinést, takže se jim ta šance dává a myslím, že je to vyloženě důvod tradice a nikoli nějaký jiný. Racionální důvod proto jiný není, než že mám pocit, že ten muž by si měl vydělat a aby nám taky vydržel.“ (ZŠ2)*
- *„V podstatě záleží na tom, kdo jak má postavený rozvrh, takže je pravda, že třeba muži, kteří učí informatiku, tak ti učí převážně v koncových hodinách a v odpoledních hodinách, aby se využila učebna informatiky na celý den, takže ti mají třeba víc okýnek během dopoledne, takže mají třeba i víc možností suplovat, než má třeba učitelka češtinářka, která má v podstatě všechnu výuku v ranních hodinách.“ (ZŠ2)*

- *zase třeba spousta matek může říct: ,už mi ten supl nedávej, já potřebuji do školky'. A tomu mužskému je to zase víceméně jedno, jestli je tady do dvou, tří nebo do čtyř hodin, takže klidně to může být.“ (SŠ1)*
- *Jednak ty povinnosti mateřské, které ženy mají ..., ti muži nejsou svazováni. A je to jedna z cest, jak ten chlap si mohl nějaké peníze přivydělat. Takže hledisko první - aprobace. Ale pokud jsme se rozhodovali v takových jako sportovní výchovy, informatiky apod., tak v tom se snažíme dát těm mužům, ti domů tolik nechvátají.“ (ZŠ5)*

Učí ženy jinak než muži?

- *„Žena se asi tam [na první stupeň] hodí víc, protože vystupuje i jako máma. Když si vezmu pozici muže, tak je to takový ten předpoklad, že by měl zajistit rodinu a sehnat peníze a o děti se stará žena.“ (ZŠ1*
- *„Zase žena bude mít výhodu, když bude mluvit s malými dětmi, protože ty děti mají bližší vztah k mamince doma, takže jsou schopný ji poslouchat možná víc než mužského, který přece jenom k nim má jiný přístup.“ (ZŠ4),*
- *„Já myslím, že už od přírody ano. Např. pokud ta žena má své děti, tak se jinak dívá na takové ty problémy dětí, které mají mimo školu.“ (SŠ2)*

- *„Muž má snad jedině tu výhodu, že už sám o sobě tím, že je muž, má větší respekt a autoritu, že mu dá prostě méně potíží zvládat třeba rozverné kolektivy, takže ten muž si to už svojí vlastní osobností asi dovede zorganizovat lépe.“ (ZŠ2),*
- *„[Muži] jsou mnohem racionálnější ve svém myšlení a opravdu jednají pragmatičtěji než ty ženy většinou a zejména, když jsou to matikáři, výpočetní technika, ale i tělocvikáři.“ (SŠ1),*
- *„Já myslím, že v tomto směru jsou [muži] ambicióznější než ženský.“ (ZŠ4)*
- *„Já to nevidím jako problém muž – žena, ale jako že někdo je ochotný jít do toho risku a ti muži jsou víc ochotní riskovat.“ (ZŠ4)*

Proč je tak málo ředitelek?

- *„Jestli se ženám do těch funkcí nechce na těch větších školách? Protože do těch funkcí se dá vstoupit ve věku 30 let. To jsou u spousty žen ale ty děti ještě relativně malé, nemocný, tak se jim do toho třeba tolik nechce.“ (ZŠ3)*
- *„De facto to proběhlo takto. 20. listopadu byl ředitelem pan kolega. Odpoledne přišel a řekl 'zítra to přebíráš'. Já jsem byl statutární zástupce, pro školu byl vypsán konkurz, který proběhl v březnu 1997 a od 1. května 1997 jsem oficiálně ředitel.“ (SŠ4)*
- **čtyři ředitelé-muži byli vyzváni k účasti v konkurzu odcházejícím vedením školy**, které bylo vesměs reprezentováno muži. *„A já jsem byl zase přemluvený bývalým vedením, protože ty taky měli obavy, co bude se školou až odejde.“ (SŠ1)*
- *+ napojení mužů na důležité osoby v obci*

Gender ve veřejném prostoru

BYZNYS

HOKEJ

Zlaté Nagano deset let poté

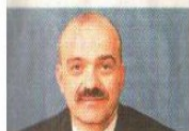
Přesně před deseti lety pobláznili hokejisté celou Českou republiku, když ve finále olympiády v Naganu porazili Rusko 1:0 **SPORT | strany 22 a 23**

“ **Hmota, která se po poškození sama opakovaně opraví, už není utopii**

VĚDA | strana 17

UVNITŘ VĚDA, KULTURA, SPORT

VÍTĚZ DNE

Podnikatelem roku 2007 se stal **omáš Březina**, zakladatel stoprocentní vlastní společnosti BEST, která se věnuje na výrobu zahradní betonové dlažby. Podnikání je podle Březiny hlavně překonávání překážek. Společnost BEST je s přibližně adešátiprocentním podílem na trhu největším hráčem.

I PORAŽENÝ DNE

Klaus poslal ženu do Bankovní rady ČNB

FRANTIŠEK BOUC

Eva Zamrazilová v Bankovní radě nahradí Ludka Niedermayera, kterému končí mandát

PRAMA Vztah k euru – střízlivý. Přístup k inflaci – obezřetný. Taktó vypadá stručná charakteristika nové členky Bankovní rady České národní banky (ČNB) Evy Zamrazilové. Sedmačtyřicetiletá renomovaná makroekonomka, která doposud pracovala jako ekonomka Komerční banky, nahradí v Bankovní radě viceguvernéra Ludka Niedermayera, kterému na konci února končí mandát.

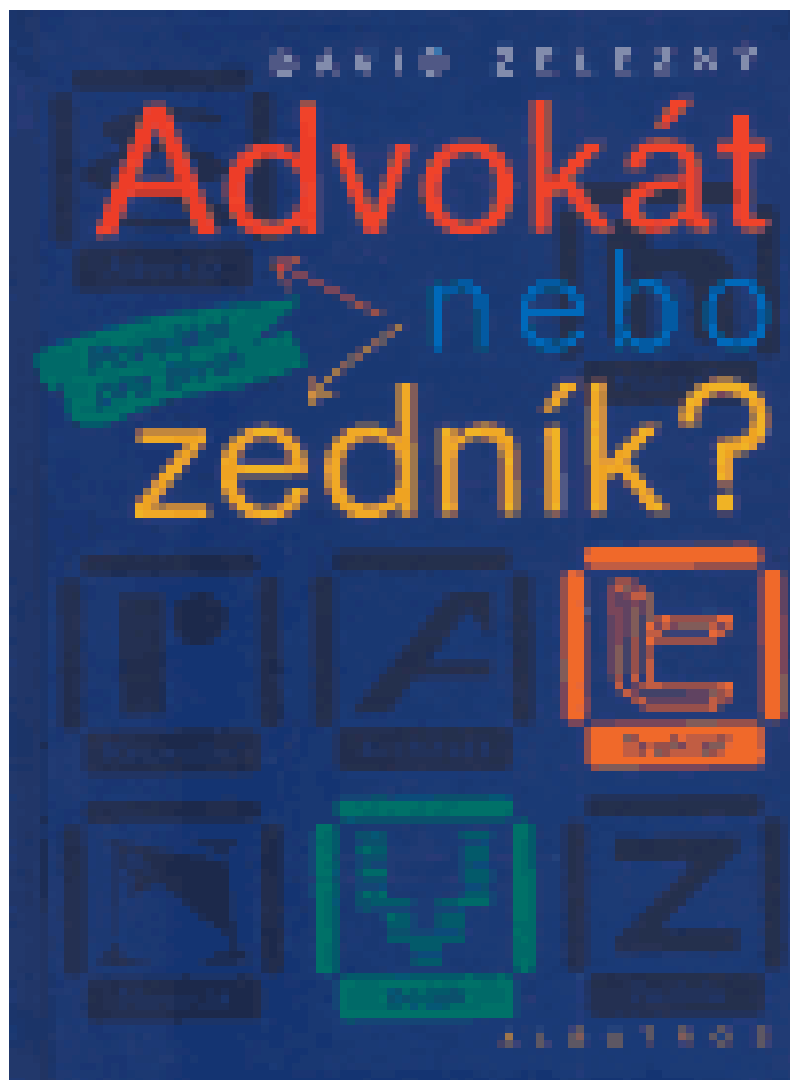
Prezident Václav Klaus, který Zamrazilovou do Bankovní rady v souladu se svými právníci vybral, ji do funkce jmenuje již dnes dopoledne.

Zamrazilová se tak stane jedinou ženou v sedmičlenné radě, která svými rozhodnutími o nastavení úrokových sazeb fakticky ovlivňuje množství peněz v ekonomice. Zatím poslední ženou v Bankovní radě byla Michaela Erbenová, jejíž

Gender ve veřejném prostoru

Gender a volba povolání

Jedinečná knížka, která přibližuje základní povolání, je určena především pro žáky ZŠ, kteří stojí před rozhodnutím, co dál a jakou si vybrat školu. Kniha celkem představuje čtyřicet profesí. V příloze najdete informace o vybraných středních i některých vysokých školách v ČR.

Gender ve veřejném prostoru: Případ neplodnost

Debata o příčinách poklesu počtu spermií

Carlsen, E., A. Giwercman, N. Keiding, N. E. Skakkebaek. 1992. „Evidence for decreasing quality of semen during the past 50 years.“ *British Medical Journal*, 1992, 305/6854: 609:613.

- masové používání jednorázových plen
- estrogeny v prostředí (pesticidy, herbicidy, plasty, ftaláty)
- stres
- nošení těsného spodního prádla
- obezita
- sedavá práce
- užívání drog a alkoholu
- užívání léků během těhotenství matky
- tvrdá cyklistická sedadla, pohyb v teplém prostředí (koupele, sauna)
- feminismus

Americká mediální debata o poklesu mužské plodnosti (Daniels, 2006)

- Militaristický jazyk
 - Jazyk produkce
 - „Není to válka proti ženám, je to válka proti ženskému hormonu estrogeneru, který je s největší pravděpodobností oním zločincem“
 - Vinen je feminismus
 - Spermie jako „stávkující“ proti invazi „kdákajících ženských“ do všech mužských sfér
 - „Downward mobility“ vede k „downward motility“
 - Debata o vlivu PVC na pokles spermií: „Barbie zabíjí spermie“
 - Zprostředkování ohrožení skrze tělo matky
 - Feminizace mužů, proměna mužů v ženy, chemická kastrace, sterilizace mužů, mazání hranic mezi pohlavími
- „Jednou budeme národem pobledlých a slabých ubožáčků, kteří se dívají na telenovely namísto pondělního fotbalu a ptají se cizinců na cestu.“

Odborná debata o příčinách neplodnosti

- Van der Ploeg (1994) v návaznosti na Emily Martin (1991): patologie mužských a ženských těl nejsou prezentovány neutrálně
- díky pokročilým možnostem léčby už neexistuje neplodný muž
- Ženské tělo jako nedostatečně fungující a neefektivně pracující, bránící technologiím v úspěchu (stres, hormony, úzkostlivost)
- Ženy jako nedostatečně spolupracující s lékařem
- Psychologizace neplodnosti, neplodnost jako nedostatečná ženskost, endometrióza jako nemoc kariéristek (Britt 1998)

„Není to nikde prokázáno...ale mám ten dojem, že psychika to hodně ovlivňuje, protože takové ty věčně naštvané a zamračené ženy nikdy nepočnou, ty které se nikdy neusmějí, ty které mají na čele hodně vrásek, ty prostě nikdy těhotné nebudou. Ale ty ženy, které jsou velmi optimistické, ty počnou snadněji a rychleji.“

(z výpovědi lékařky, informantky Malin, 2003)

„Vy určitě neovulujete, tak jak se na vás dívám, vidím vaši postavu, mastné vlasy, akné, to bude určitě polycystický vaječník.“

(informantka vlastního výzkumu)

Karel Řežábek: Léčba neplodnosti (GRADA, 1999)

- U 40 % neplodných párů nacházíme poruchu u muže. Základním vyšetřením u muže je spermioqram.
- ICSI snížilo potřebný počet spermií milionkrát s metodou ICSI jsou téměř všichni muži plodní.
- Nadměrné vyhubnutí nebo dlouhodobý stres mohou zastavit proces dozrávání vajíček.
- Obézní ženy trpící neplodností: zhubnout!
- Nejsou-li ve vaječnicích vajíčka (věk, ozáření), žádné léky neplodnost nevyléčí.

Mediální debata o nárůstu neplodnosti: Debata o zhoršující se kvalitě spermatu mužů a o odkládání rodičovství do vyššího věku ženami

- **Muži jsou vystaveni** rostoucímu množství chemikálií, stresu, jejich spermie poškozuje užívání všech druhů drog, obezita, příliš těsné kalhoty.
(Plodnost mužů je ohrožena, Dnes, 10. 1. 2004 cit. dle Zamykalová, 2006:114).
- ***U mužů věk nehraje tak dramatickou roli, i když jejich plodnost také klesá. V posledních letech dokonce hlavní podíl na neplodnosti páru mají právě muži. Může být vrozená, častěji ale získaná, vedle úrazů a řady nemocí ji narušují znečištěné životní prostředí, kouření, alkohol a stres.***
(Problémy s neplodností řeší stále starší ženy, přibývá i mužů, Svět zdravotnictví, online)
- ***Může za to znečištěný vzduch, nezdravá strava, stres a také těsné oblečení, které je u mužů oblíbenější než v minulosti.***
(Za neplodnost můžete i vy, dozvítá se od lékařů stále více mužů, Dnes, 27. 2. 2010)
- ***Zabijáky spermií jsou rovněž drogy, kouření a nadváha.***
(Chcete mimčo? Zakažte partnerovi notebook! Zenyprozeny.cz, 17. 8. 2009, online)
- ***Odkládání těhotenství nahrává podle něj dnešní uspěchaná doba i touha něco si užít, dosáhnout postavení v zaměstnání i finanční nezávislosti. K tomu se přidává problém s hledáním vhodného partnera. "Mladé ženy těhotenství oddalují, a tak se zjistí případné problémy s otěhotněním relativně pozdě. Na naši kliniku se obracejí stále starší pacientky, stále více jich je přes 35 let a dokonce i 40 let, což ztěžuje další léčbu," uvedl.***
(Problémy s neplodností řeší stále starší ženy, přibývá i mužů, Svět zdravotnictví, online)
- ***Proč po třicátém roce života ženě prudce klesá šance na početí potomka? Protože naprostou většinu svých rezervuárů kvalitních vajíček vyčerpala.***
(Do třiceti let žena vyčerpá 90 % vajíček vhodných k oplodnění. Novinky.cz, 28. ledna 2010)
- ***„Milan Kučera se domnívá, že i u nás se ženy budou rozhodovat mezi dětmi a kariérou, dobře vybaveným bytem a dovolenou u moře. Dítě je totiž brzdi v ambicích a zájmech“***
(Prognóza pro příští století: Méně dětí, delší život. Potomci, nebo kariéra? LN, 16. 7. 1993, cit. dle Zamykalová 2006:132)
- ***„... .Pro značný podíl žen (se mateřská kariéra) neotvírá vůbec: nahrazuje ji kariéra profesní nebo prostě konzumní způsob života“***
(Možný, I. 2004. Rodina potřebuje také peníze, HN, 15. 10. 2004, cit. dle Zamykalová 2006:132)